

JATE-bál

DM-információ

Gólyabált szervez a József Attila Tudományegyetem november 6-án, csütörtökön, 20 órai kezdettel a Deák Ferenc Gimnáziumban. A rendezvényt a JATE rektora, dr. Mészáros Rezső nyitja meg, majd a nyitótáncot követően D.J.Alma szórakoztatja a résztvevőket. Este háromnegyed tízkor tesznek esküt a gólyák, vagyis az elsőévesek, majd a Ladánybene 27 lép fel. Éjfélkor Wrangler bálkirályt választanak, ezt követően tombolához kerül sor. Háromnegyed egytől a Volvox lép színpadra, fél háromtól pedig ismét D. J. Alma szolgáltatja a zenét. A büfében este kilenc órától hajnali háromig a Drink Panthers zenél. Mindezek mellett egész éjszaka szerencsekerék, teaház, kávéház, koktélbár, szendvicsház, salátabár, gyros és jóda várja a JATE-gólyabál résztvevőit.

Könyvbemutató

DM-információ

Michael A. Cremona, az amerikai Bhaktivedanta Institute munkatársa „Darwin alkonya, az emberi faj rejtélyes eredete” című könyvének bemutatása és a szerző előadása tekinthető meg november 20-án, csütörtökön 18 órai kezdettel a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem Oktatási Központjának nagyteremében. A belépő díja 200 forint, diákoknak 150 forintot kell fizetniük.

Gólyabál a SZÉF-en

DM-információ

A Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Élelmiszeripari Főiskolai Kara november 7-én, pénteken tartja az első évfolyamos hallgatók gólyabálját, 19 órai kezdettel a szegedi Eo-parkban. A nyitóbeszédet dr. Szabó Gábor főigazgató mondja 21 órakor. Ezután a nyitótánc következik. 23 órakor táncverseny, éjjel után 1 órakor pedig a gólyák esküje, táncbemutató, illetve gólyapárharc lesz. A zenét a Street Cry, a Szold Blues Band és Bajusz Attila szolgáltatja.

Filmklub

DM-információ

„A nagy kékség” című film tekinthető meg a József Attila Tudományegyetem Filmklubjában november 18-án, kedden 19 óra 30 perces kezdéssel. A filmet a JATE Petőfi épületében vettük.

Pontosabban

Munkatársunktól

Kis csomag a nagy csomagban címmel a napokban írtunk a Bal fasor 39–45. szám alatti épület kálváriájáról. Ebben Szalay Istvánnak tulajdonítottunk két, igen fontos momentumot. A cikk megjelenése után kiderült: nem Szalay István tárgyalt a SZOTE Főiskolai Karának korábbi főigazgatójával, s nem ő pályázott a tanárképző nevében a kezelői jogért, hanem Békési Imre, a JGYTF akkori és jelenlegi főigazgatója.

● Gurul a hólabda:

Szabó Gábor fizikus professzorhoz

„Túlárulták” a természettudományokat

Szabó Gábor professzorok kénytelenek voltak megszámozni magukat. Ugyanis kétféle van belőlük Szeged tudományos közéletében, ráadásul mindketten tagjai a felsőoktatási integrációs bizottságnak. Sorrendben az elsővel, a SZÉF főigazgatójával nemrég beszélgettünk, ő a JATE Fizikus Tanszékcsoport vezetőjének, sorrendben a második Szabó Gábornak gurította a hólabdát.

● Az emberek vagy kisgyerekkoruktól a hivatásukra készülnek, vagy soha nem szándékoznak az-za lenni, amik. Professzor úr melyik kategóriába tartozik?

– Azt, hogy fizikus leszek, hetedik osztályban határoztam el, miután megnyertem a megyei fizika és kémia versenyt. A gimnáziumban roppant kemény és eredményes fizika-matematika tanárunk volt, Gulyás Mihály. Matematikából soha nem is volt jelesem, fizikából is csak harmadik-negyedik osztályban. Így aztán a viszonylag kevés hozott pontom miatt éppen, hogy csak felvettek a JATE-ra. Az egyetemen viszont a korábbi kemény munka visszafizetődött. Másodéves fontolóra vettem, hogy átmenyek matematikus szakra. Hogy kísérleti fizikus leszek, soha nem jutott eszembe. (Jellemző, hogy az első félévben a kitűnőmet a kísérleti fizika kollokviumon szerzett négyes rontotta el. Ma ezt a tárgyat adom elő.) Másodévesként két fiatal oktató – Rácz Béla és Bor Zsolt – vezetett nekünk hallgatói laborgyakorlatot. Év végén megkérdezték, hogy nem akarok-e hozzájuk bejárni a TDK-ra. A fordulatot ez okozta. Egész pontosan az, hogy amikor először bementünk hozzájuk, akkor Zsolt a kezünkbe nyomott tíz angol nyelvű tudományos cikket egy meglehetősen speciális területről, anélkül, hogy megkérdezte volna, hogy tudok-e angolul (véletlenül tudtam valamennyire), és azt mondta, jöjjen vissza egy hónap múlva, hogy megbeszéljük, pontosan mi a teendő. Ez annyira irreális volt, hogy amikor kijöttem, azt mondtam magamnak, ez a pacák ugratni akar bennünket, de én nem hagyom. Kerül amibe kerül, elolvasom a cikkeket és még egyszer visszajövök, csak azért, hogy megmutassam, meg tudom csinálni, aztán a környékére sem jövök többet. A baj csak az volt, hogy a cikkeket feldolgozásába annyi energiát fektettem, hogy sajnáltam veszni hagyni, és ott ragadtam. Harmadéves koromtól már legalább napi hat

Szabó Gábor professzor szerint az elitömegek képzése a jövő. (DM-fotó)

órát dolgoztam a Kísérleti Fizikai Tanszéken és sorsomra végleg megpecsételődött. A munkának az volt az eredménye, hogy negyedévesben az OTDK-n fődíjat nyertem, és végzés után a tanszékre kerültem gyakornoknak.

Mindez nagyon jól illusztrálja, hogy az igyekvő és az átlagosnál céltudatosabb hallgatók is illúziók alapján választanak a továbbtanulásnál. Ezért (is) roppant fontos, hogy az egyetem minél rugalmasabb legyen, és viszonylag későn is lehessen a tanulmányok irányát korrigálni. Ez az integráció egyik lényeges célja. Innentől kezdve pályám egyenesnek mondható, ugyanazon a helyen dolgozom 1978 óta, csak időközben a Kísérleti Fizikai Tanszék két részre osztozott, így a jelenlegi munkahelyem az Optikai és Kvantumelektronikai Tanszék. Roppant fontosnak tartom, hogy összesen körülbelül hat évet töltöttem külföldön, elsősorban Németországban és az USA-ban.

● Miben látja az okát annak, hogy a természettudományok árszija csökken, és mi a megoldás?

– A természettudományok, sajnos, világszerte defenzívában vannak. Ez azért is furcsa, mert közben szerepük folytonosan nő. Ez az elmentmondás elsősorban azzal magyarázható, hogy egyre nehezebb megértetni az emberekkel az új eredményeket, ezért egyre nagyobb a gyanakvás a tudományok iránt. Az egyik hatékony ellenszer lehetne az erős természettudományos alapképzés. Ezen a téren – sajnálattal kell megállapítanom – a NAT már csak az óraszámokat tekintve is egyértelmű visszalépést jelent. A másik probléma, hogy az ötvenes-hatvanas években világszerte „túlárulták” a tudományokat. Túlságosan optimista jóvendőlések hangzottak el olyan dolgokról,

mint az energiagondok megoldása fúziós reaktorokkal, a rák ellenszerének megtalálása és így tovább. A hihetetlen fejlődés ellenére ezek nem valósultak meg, ami általános csalódást és kiábrándulást okozott. Ennek most isszuk meg a levét.

● Ez a helyzet igencsak kedvez az áltudományoknak...

– Az emberek – többek között azért, mert egyre kevésbé értik a körülöttük lévő világot – valami nehezen megmagyarázható szorongásban élnek. Ez roppant jó talajt nyújt az összes ál- és elmentudományok számára. A megoldás az oktatás fejlesztése mellett a színvonalas, és emiatt persze munkaigényes tudományos ismeretterjesztés, vagy talán professzionális PR munka a természettudományokkal kapcsolatban.

● Professzor úr szerint mi az egyetemek feladata: az elit-, vagy a tömegképzés?

– Az egyetemek előtt olyan választás, hogy elit-, vagy tömegképzéssel akarunk-e foglalkozni, nincs. A következő tíz évben el kell érniünk az Európai Közösségek szokásos 35–40 százalékos felsőoktatási beiskolázási arányt, ez feltétele a csatlakozásnak. Ez már definíció szerint tömegképzés. Elit oktatást pedig minden értelmes egyetem a saját érdekében akar folytatni. Egyetlen megoldás van tehát, a kettőt együtt csinálni. Magyarországon van még egy másik probléma is, amiről nem beszélünk eleget. A nemzet elöregedése miatt itt ketyeg egy időzített bomba: 20–30 év múlva nem lesz, aki megtermelje az akkor fizetendő nyugdíjakat. Erről a politikának csak annyi jut az eszébe, hogy megemeli a nyugdíjkorhatárt. Ez egyszerűen szánalmas. A helyzetnek csak egy megoldása van, ha az aktív munkavállalók olyan

munkahelyeken dolgoznak, ahol a hatékonyság nagy, így több ember megélhetését is megtermelik. A külföldi példák egyértelműen mutatják, hogy az ilyen munkahelyek döntő többségükben felsőfokú végzettséghez kötődnek. Ebből következően a nemzet jövője kétséget kizáróan azon múlik, hogy meg tudunk-e teremteni egy jó hatásfokú (tömeg) felsőoktatást. Az utóbbi évtizedekben már bebizonyítottuk, hogy elit oktatást tudunk csinálni. Innentől kezdve a feladat az, hogy a kettőt együtt műveljük.

● Miért kapcsolódott be meglehetősen aktívan az integrációs munkálatokba?

– Szeretnék békés öregkort biztosítani magamnak. Ha az integrációt úgy fogjuk fel, hogy mivel a politika kiadta az „arccal az integráció felé” jelszót, gyorsan csináljunk valamit, hogy egy kis pénzt kapjunk, akkor azonnal abba kell hagyni az egészséget. A politika már sokféle jelszót kiadott, amit később vissza is vont, pénzt meg se adott eleget. A szegedi integrációban – remélem – másról van szó. Mi azon dolgozunk, hogy megcsináljuk azt a modellt (nagy egyetem, széles szakmai választék, rugalmas képzési formák, nemzetközi szintű tudományos kutatás), ami a hazai és nemzetközi kihívásnak a következő évszázadban is megfelel. Ehhez kapunk remélhetően a világban ki kölcsönből jelentős, ha nem is mindenre elegendő anyagi támogatást. A folyamat azonban nem akkor ér véget, amikor 4–5 év múlva befejeződnék a – reményeink szerint – Szeged városképét is gazdagító beruházások. Az igazi munka akkor kezdődik.

● Kinek gurtja a hólabdát?

– Benedek Györgynek, az orvosgyógyász professzorának, barátomnak.

Keczer Gabriella

● Bázisiskolai találkozó a TTK-n

Felvételi kedvezmények

Bázisiskoláinak vezetőit hívta találkozóra Szegedre a múlt hét végére a JATE Természettudományi Kara. A bázisiskola-hálózatot tíz évvel ezelőtt építették ki azzal a céllal, hogy szorosabb kapcsolatot, eredményesebb együttműködést alakítsanak ki a középiskolákkal. Most a felsőoktatásban, a felvételi rendszerben és a tanár-továbbképzésben bekövetkezett változások miatt döntött úgy a kar, hogy Szegedre hívja az iskolavezetőket.

A József Attila Tudományegyetem Természettudományi Karának huszonhat ügynevezett bázisiskolája van. Az ebbe a körbe tartozó középiskolákkal a kar szoros és állandó kapcsolatot tart. A tíz évvel ezelőtt néhány taggal kiépített bázisiskolai hálózathoz mára az egész országból – Orosházától Sopronig – csatlakoztak gimnáziumok és szakközépiskolák. Sáró Péter, a JATE TTK egykori hallgatója, a kecskeméti Katona József Gimnázium igazgatóhelyettese elmondta, a kétoldalú együttműködés kölcsönös előnyökkel jár az egyetemnek és a középiskolának. A gimnázium fogadja a kar hallgatóit gyakorló tanításra és rendszeresen tájékoztatja a diákokat a továbbtanulási lehetőségekről a JATE TTK-n.

Az egyetem oktatói cserébe naprakész információkkal látják el az iskolát a felvétellel és a különböző képzési lehetőségekkel kapcsolatban, bemutató órákat tartanak a gimnáziumban, és esz-

közökkel látják el a szertárakat.

A természettudományi kar vezetői úgy döntöttek, hogy a felsőoktatásban és a tanár-továbbképzésben bekövetkezett változások miatt a bázisiskolai rendszer „történetében” először Szegedre hívják a középiskolák vezetőit. Csütörtökön és pénteken folyt a tájékoztató és véleményező – a résztvevők kölcsönös megalapozására. A huszonhat bázisiskolából huszonkét vezető vagy vezetőhelyettes jött el a találkozóra, amelyet Fülöp Zoltán dékánhelyettes szervezett. A karról tartott általános tájékoztató után az idei felvételi tapasztalatait tárgyalták meg a felvételi bizottságokban részt vevő oktatók bevonásával. Ezután az 1998. évi felvételi tartottak tájékoztatót, majd a tanár-továbbképzésről, a tanítási gyakorlatok problémáiról és a kiemelt előkészítő évfolyamok létesítésének lehetőségéről volt szó. A rendezvény végén a kar és a bázisiskolák megállapodtak abban, hogy a jövőben rendszeresen teszik a szegedi találkozókat.

A jövő évi felvétellel kapcsolatban Papp Katalin dékánhelyettes elmondta, a karra elsőévesnek felvehető 675-ös hallgatói keretszám várhatóan nem változik, legfeljebb a szakok közötti arányok módosulnak. A TTK 1998-ban bővíti a felvételi kedvezmények körét; a versenyeredményekért és nyelvtudásért lehet majd a jelenleginél nagyobb kedvezményt kapni. Emellett pluszpontokkal ösztönzik majd a hallgatókat a kétszakkosságra.

K. G.

● Öntevékeny csoportok a JATE-n (4.)

Történezhallgatók egyesülete

A Szegedi Történezhallgatók Egyesülete (Szete) elsősorban történelmi témájú előadások szervezésével foglalkozik. Ezen kívül létezik még Turkológiai Társaság és magyar-örmény kutatócsoport is. A Szete elnöke az egyesület legkisebb vállalkozásának tartja a Kolozsvári Magyar Történezhallgatók Egyesületével kötött egyezményt, amely minden évben tizenöt-tizenöt diák számára biztosít kölcsönös áthallgatási lehetőséget a JATE és a kolozsvári egyetem között. A történelem szakos hallgatók külföldi konferenciákon is részt vehetnek az MTE által kezelt pályázatok útján. Ezekre a néhány napos eseményekre általában két-három diák utazhat el, akiknek úti- és szállásköltséget megtérítik. Horváth Gábor a Szete programjai közül kiemelte a Történelmi katalizátor címmel a huszadik századi népi társadalmi és kateleptársulról tavaly rendezett előadássorozatot, amelyen budapesti és szegedi történészek vettek részt. Az egyesület egyébként havonta egy-két előadást szervez általában kuriózumnak számító témákról. Hagyományos eseménynek számít minden évben a gólyavátozó szakezt, amelyen átadják az „Év történeztanára” vándorkupát a hallgatók által megválasztott oktatóknak.

A Szegedi Történezhallgatók Egyesülete az 1988-ban alakult Magyar Történezhallgatók Egyesületének (MTE) a helyi bizottsága. Az MTE tagja a Történezhallgatók Nemzetközi Szervezetének, az ISHA-nak. A Szete-t, mint nonprofit öntevékeny csoportot, 1990-ben hozta létre a József Attila Tudományegyetem történelem szakos hallgatóinak egy része. Horváth Gábor, a Szete jelenlegi elnöke reméli, hogy a közeljövőben a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán is megalakul a helyi bizottság, s akkor már több embert lehet mozgósítani. Az egyesületnek két alapvető célja van: egyrészt kül- és belföldi tanulmányutak, másrészt pedig előadások szervezése. Működésükhöz a JATE Kulturális Irodája és Hallgatói Önkormányzata nyújt anyagi támogatást.

A Szete-n belül kisebb, önálló tevékenységet folytató csoportok vannak. Ezek közül Horváth Gábor szerint a legnagyobb aktivitást a Torday Emil Társaság Afrika

Történelmi Kutatócsoport mutatja, amely az afrikai kultúra és történelem tanulmányozásával és megismertetésével foglalkozik. Ezen kívül létezik még Turkológiai Társaság és magyar-örmény kutatócsoport is. A Szete elnöke az egyesület legkisebb vállalkozásának tartja a Kolozsvári Magyar Történezhallgatók Egyesületével kötött egyezményt, amely minden évben tizenöt-tizenöt diák számára biztosít kölcsönös áthallgatási lehetőséget a JATE és a kolozsvári egyetem között. A történelem szakos hallgatók külföldi konferenciákon is részt vehetnek az MTE által kezelt pályázatok útján. Ezekre a néhány napos eseményekre általában két-három diák utazhat el, akiknek úti- és szállásköltséget megtérítik. Horváth Gábor a Szete programjai közül kiemelte a Történelmi katalizátor címmel a huszadik századi népi társadalmi és kateleptársulról tavaly rendezett előadássorozatot, amelyen budapesti és szegedi történészek vettek részt. Az egyesület egyébként havonta egy-két előadást szervez általában kuriózumnak számító témákról. Hagyományos eseménynek számít minden évben a gólyavátozó szakezt, amelyen átadják az „Év történeztanára” vándorkupát a hallgatók által megválasztott oktatóknak.

Hegedűs Szabolcs

Eötvös-esték

DM-információ

Az Eötvös-esték keretében november 12-én Bella Tibor „Fényképezett néprajz” címmel tart előadást. November 19-én Erdélyi Zsuzsanna beszél az archaikus szakrális népköltészetéről. Grynaens Tamás „Isa pur...” – A honfoglalás és az Árpád-kori magyarság betegségei és gyógyításuk” című előadása november

26-án lesz. Decemberben két előadást rendeznek. Barna Gábor és Pusztai Bertalan a vallás és a nemzeti identitásról beszél december 3-án, Felföldi László pedig „A paraszti, polgári, nemesi táncok kultúra összefüggései, hagyományai” címmel tart előadást december 10-én. Az előadások az Eötvös Kollégiumban 20 órakor kezdődnek.

Akadémiai nap a főiskolán

DM-információ

Akadémiai napot szervez a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola november 7-én. Az üléseket három tudományos szakközletésben, és mind-egyikben belül három szekcióban tartják. Az 1. számú és 2. számú tudományos szakmai bizottság szekciósülései a

főépületben lesznek, a 3. számú pedig a rajz-művészettörténeti tanszéken. A szekciósülések 14 órakor kezdődnek, s ezeken többek között történelmi, fizikai, kémiái, művészettörténeti, pedagógiai jellegű problémákról tartanak előadásokat a szakemberek.